

VIÐMERKINGAR

Ekstremar og vald

Føroyingar hava altíð borið orð fyri at vera eitt siðiligt, fólkaligt, róligt og trúgvandi fólk. Vit hava borið orð fyri at vera gestablið móti fremmandafólki, og vit hava dugað at víst tolsemi mótevgis hvørjum øðrum og øðrum. Síðani víðgongdar og ekstremar rørslur av ymsum slag, tað verið seg átrúnaðarligar ella politiskar, hava tikið seg upp her á landi, er gingið niður á bakka í so máta. Intoleransa og trongskygni hava fingið fastatøkur í pørtum av samfelagnum. Hetta merkir samfelagskjakið, og hetta merkir eisini í ávisum førum politikkin her á landi. Tá sagt verður, at vit hava brúk fyri persónum, rørslum ol., ið kunnu flyta mørk, so er tað langt frá altíð rætt. Sjálvandi hevur eitt sam-felag torv á fólkum og rørslum, ið kunnu vera við til at menna og skunda undir eina sunna tilgongd, men tað má tó ikki byggja á, at samfelagsmenningin kann verða stýrd av víðgongdum - fundamentalistiskum/ fanatiskum kreftum.

Demokratið, sum er grundarsteinurin vit byggja á, loyvir okkum øllum, so ymisk vit enn eru, at búleikast og mennast á hesum klettum. Men tað er eisini eitt demokratí við ábyrgd fyri sær og sínum næstu. Nettupp tí vit hava eitt demokrati sleppur tú ikki undan hesum víðgongdu kreftunum. Tær finnast í øllum demo-krastiskum samfeløgum, men flest alla staðni eru tær í minniluta og hava ikki stóra virkan. Alt Frakland var um at fella í fátt, tá hograekstremi politikarin Le Pen, bráðdliga fekk vind í seglini.

Í Føroyum eiga vit eisini at vera á varðhaldi fyri hesum kreftum. At víðgongdar átrúnaðarligar kreftir eisini hava fingið eitt bein inn um tinggáttina er nakað, sum okkara demokrati loyvir. Soleiðis skal tað eisini vera. Tó kann spurnartekin setast við sperrimarkið. Men rópast má varsko, tá slíkir ekstremir religiøsir minni-lutar gjøgnum politisku skipanina vilja taka sær meira vald enn undirtøka er fyri í fólkinum. Men slíkt vald fáa teir bert, um aðrir flokkar geva teimum tað. Og í Føroyum ár 2003 er stóðan tann, at Tjóðveldisflokk-urin - fyri at kunna varðveita mest møguligt vald sjálvur og fyri at halda øðrum stórum meiriluta-flokkum uttan fyri alt vald - hevur givið tí ekstrema Miðflokkinum óhugnaliga stórt vald. Tað er í veru-leikanum hesin flokkurin, sum setir debatdagskránna í Føroyum í dag. Hann hevur fingið eina lyklstöðu við at vera 17. liðið í samgonguni. Tað liðið, sum annars tann hövligi Sjálvstýrisflokkurin hevur átt og sum hann í mongum førum hevur dugað at lívað upp til. Tað er ófatiligt, at stuðlar Tjóðveldisflokssins ikki tala at leiðslu floksins fyri at hava givið hesum eina ekstrema minnilutaflokkinum so stórt vald í tí føroyska sam-felagnum. Vit eiga tó ikki at útiþýsa slíkum flokkum, og tí mugu vit eisini venda okkum harðliga ímóti dreingjalótum sum at senda hóttandi sms ella spreingja postkassar. Hinvegin eigur móttakarin eisini at kenna sína ábyrgd fyri demokratíunum, og tað er at visa tolsemi í orð og tal og ikki bara gera øll onnur til gudloysingar og syndarar, tá hesi velja at tulka sannleikan og moralin óðrvísi.

Socialurín

Socialurín
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurín.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirikur@socialurín.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakupm@socialurín.fo
Marknaðardeild: lysing@socialurín.fo
Jonhard Hammer jonhard@socialurín.fo
Finnbjörg Nattestad
finnbjorg@socialurín.fo
Durita Simonsen durita@socialurín.fo

Sambandsflokkurin lýgur fyri tær

Aki Andreassen

Tað er í lagi at vera polit-iskt ósamdur og at vísa á sínar politisku ætlanir.

Men tað er beinleiðis ússaligt at byggja ein flokk og ein politikk á at lúgva upp á tíni mótstöðufólk.

Í eini ótespiligari roynd at søkja sær egnan politisk-an vinning burturúr lagnuni hjá óskyldugum fólki, hev-ur Sambandsflokkurin sent út eitt tíðindaskriv. Tað varð lisið upp í Útvarpi Føroya, sunnudagin 10. november 2002, og partar av tí endur-tiknir í tíðindasending í UF mánamorgunin 11. novem-ber 2002.

Tíðindaskrivið setur beinleiðis lygnir á prent, sum bert kunnu hava til endamáls at skapa øtta millum fólk.

Sambandsflokkurin skriv-ar, “at í 2001 vóru játtaðar 80 mió. krónur til sjúkra-viðgerð uttanlands, meðan

einans 60 mió. eru játtaðar á verandi figgjarlóg.”

Hetta er beinleiðis lygn. Á figgjarlógaruppskotinum fyri 2001 vórðu játtaðar 53 mió. krónur. Síðani varð brúkt meira enn játtað og eykajáttan givin. Á figgjar-lógaruppskotinum fyri 2002 vórðu játtaðar 60 mió. kr. - og nú verður við eykajáttan biðið um 20 mió. afturat.

Tá sambandsflokkurin brúkti allan blokkstuðulin í 1997 vórðu játtanirnar til almanna- og heilsumál ikki raðfestar høgt. Á uppskot-inum til figgjarlóg fyri 2003 - har blokkstuðulin er minkaður - hevur ongantið verið játtað so nógv til tey sjúku og veiku:

Her er sannleikin - hvørki meir ella minni!

Síðani 1997, tá sambands-flokkurin sat í landsstýrin-um - og tá allur blokkstuð-ulin varð brúktur - eru játt-anirnar til serviðgerð uttan-lands hækkaðar úr 33 mió. krónum upp í 80 mió. kr.

Sostatt er tað eisini bein-leiðis lygn, tá sambands-flokkurin skrivar, “at tey sjúku og veiku verða noydd at bera byrðarnar av polit-ikki samgongunnar”.

Síðani vit byrjaðu at seta blokkstuðulin til viks, og

eftir at vit hava minkað hann beinleiðis, eru játta-nirnar til eldrarøkt, serfor-sorg, almannamál, sjúkra-hús og heilsumál, undirvís-ing og gransking øktar.

Tá sambandsflokkurin brúkti allan blokkstuðulin í 1997 vórðu játtanirnar til almanna- og heilsumál ikki raðfestar høgt. Á uppskot-inum til figgjarlóg fyri 2003 - har blokkstuðulin er minkaður - hevur ongantið verið játtað so nógv til tey sjúku og veiku:

Undirritaði heitir á allar fjølmiðlar um at kanna so-nevnt tíðindatilfar, ið kem-ur frá politiskum flokkum fyri beinleiðis ósannar upp-lýsingar- áðrenn nakað verður borið víðari.

Harundir eru upplýsing-armir í hesum skrivi sjálv-andi iroknaðir. Einum og hvørjum stendur fritt at kanna, hvat er rætt og hvat er skeivt.

Verður tað ikki gjørt, eru fjølmiðlarnir við til at byggja almenna orðaskiftið á lygnir og útspilling.

Almannamál:

1997	2003
888 mió.	1.254 mió.
Heilsumál:	
370 mió.	546 mió.

Sostatt eru almannamálini hækkað við 366 mió. og heilsumálini við 176 mió. hesi áriní, tá blokkstuðulin er settur til viks og minkaður.

Skjótt er at gloyma egin mistøk

Annita á Friðriksmørk

Tað er ikki smávegis sum Hans Pauli Strøm fer eftir landsstýrismanninum í um-hvørvismálum í grein í farnu viku. So útspillandi og hatursfull, at slíkt orða-lag neyvan hevði fingið innivísi í nokrum blaðið úti í heimi.

Men hvat hevur Eyðun Eltør so gjørt? Jú, hann hevur fingið ræðandi tøl um umhvørv í á borðið.

At tølini mugu fáa onkr-an at rakna við eri eg samd í. Men hví júst HPS lýpur soleiðs á EE er illa skjil-andi. Úrslitið av tølunum er ikki nakað, sum er skapt meðan EE hevur umsitíð okið. Tað er hinvegin eitt

úrslit, sum so liðandi er skapt tey seinastu 30 áriní, tá eisini Javnaðarflokkurin hevur sitið við landsins leiðslu, og millum annað umsitíð orkumál. At so EE endiliga hevur fingið tøl á borðið, átti ikki á øst ein hagfrøiðing á slíkan hátt,

Hinvegin varð uppskotið

Nógv er enn at fremja

Nógv er eftir at gera, áðr-enn vit hava ruddað upp eftir ábyrgdarloysið í ríkis-felagsskapinum, tá landið fór á heysin við fullum blokkstuðli og milliarda-lánum afturat. Men raðfest-ingarnar hava ongantið verið greiðari.

Undirritaði heitir á allar fjølmiðlar um at kanna so-nevnt tíðindatilfar, ið kem-ur frá politiskum flokkum fyri beinleiðis ósannar upp-lýsingar- áðrenn nakað verður borið víðari.

Harundir eru upplýsing-armir í hesum skrivi sjálv-andi iroknaðir. Einum og hvørjum stendur fritt at kanna, hvat er rætt og hvat er skeivt.

Verður tað ikki gjørt, eru fjølmiðlarnir við til at byggja almenna orðaskiftið á lygnir og útspilling.

Almannamál:

1997	2003
888 mió.	1.254 mió.
Heilsumál:	
370 mió.	546 mió.

Sostatt eru almannamálini hækkað við 366 mió. og heilsumálini við 176 mió. hesi áriní, tá blokkstuðulin er settur til viks og minkaður.

VIÐMERKINGAR

Skal pappírið vera blankt, so lat tað vera blankt á báðum síðum

Jóannes Eidesgaard

málunum, ið talan er um. Málini eru:

o Skattapolitikkur
o Eftirlónarskipan
o Pensjónsskipan
o Barnsburðarfarloyvi
o Als
o Liv
o Atgongd til arbeiðs
marknaðarútbúgvingar
o Karensdagar

Raðfestingin

Lisbeth L. Petersen, Sambandsflokkurin

Mikudagin verður á fólka-tingi 1. víðgerð av L. 49 : Forslag til lov om tilskud til Færøernes hjemmestyre for 2003-06.

Málið snýr seg um stað-festing av avtalu millum donsku stjórnina og Føroya landsstýri um heildarveit-ingina, so leingi hetta landsstýri í mesta lagi situr.

Málið skal samb. reglun-um lógarfestast bæði á fólkaetingi og á Føroya lög-tingi. Og so eru tjóðveldis-fólkafløks-, sjálvsstýris- og miðflokspolitikarar helst nøgdir, so hava teir tryggj-að sær nakað av donskum peningi at føra sín fullveld-ispolitikk við!

Men áttu tjóðveldispolit-ikarar ikki at kent seg eitt sindur illa, hóast alt ? Heild-arveitingin skuldi jú burtur við størri ferð enn so!

Landsstýrið hevur fingið avtaluna við skerdari heild-arveiting eftir sínum vilja, danir eru legaligir, og so skuldu øll verið glád ! Ella hvussu?

Ágangurin á samgonguna
Eg kann vissa løgtingslim-in Kristinu Háfoss, ið ikki skilir ágangin á samgong-una í hesum døgum, eins og Karstin Hansen, landsstýr-ismaður, at nógvir føroy-ingar eru alt annað enn glaðir, nú fyrst og fremst føroyskir sjúklingar gjalda prisin.

Vit í Sambandsflokkin-um hava onki ímóti, at Fø-oyar fáa ein sjálvberandi búskap, men reseptin skal ikki vera tann, sum nú

o Arbeiðsmarknaðartrætur

Løgmaður hevur sostatt átakið sær ein leiklut, sum man kennast honum rætti-liga fremmandur, nevniliga at samskipa viðurskifti, sum hoyra til aðrar lands-stýrismenn. Hin vegin er tað gleðiligt, at løgmaður nú ásanar, at eingin av hansara tegnum er mentur at lyfta og tiansheldur at loysa m.a. trúpla pensjóns-málið fyri allan arbeiðs-marknaðin. Gott og væl eitt valskeið er farið og einki úrslit.

Hugsotið hjá lögmanni er gott, og vit í Javnaðar-flokkinum kunnu ikki annað enn fegnast um hetta stig.

Á innleiðandi fundinum vóru try innlegg:

o skattur og ávirkanina á samfelagið
o framtíðar aldursbýtið og

pensjónir
o ymiskar eftirlónarskipan-ir.

Trý áhugaverd innlegg. Men als ikki nøktandi, tí týðandi partar av arbeiðs-marknaðarpolitikkinum vóru als ikki tiknir við. Hví bert taka trý innlegg, um innlegg skuldu vera til slik-an fund? Høvdu hesi trý størri týðning enn tey, sum ikki vóru?

Tað tykir mær løgið, nú løgmaður leggur so stóran dent á at byrjast skal við blonkum pappíri, at so nógv tos kann vera um framtíðar pensjónsskipanir, uttan at samhaldsfasti verður tikin uppá tungu.

Á innleiðandi fundinum vóru try innlegg:

o skattur og ávirkanina á samfelagið
o framtíðar aldursbýtið og

ingarskipanini, men heilt at tuga samhaldsfasta burtur, nú byrjast skuldi, tað var ikki serliga kvalifiserað.

Samhaldsfasti er ein veruleiki, og tað veit lög-maður væl, og hann veit eisini, at stóru partur av løntakarasiðuni á arbeiðs-marknaðinum og í hvørfall Javnaðarflokkurin síggja henda sum einasta skila-góða møguleika fyri einari skjótari og góðari loysn á pensjónsmálinum. Tí skuldi sjálvandi eitt innlegg snúð seg um henda møguleika, um møguleikar nú skuldu nevnst á fundinum.

Hví var samhaldsfasti frá fyrsta fundi útstøngdur? Eisini mælti løgmaður til eina verkætlanarnevnd, har arbeiðsgevararnir fáa trý umboð og løntakarafelegini fáa trý. Hetta ljóðar jú rimi-ligt. Men síðan skulu fleiri aðalráð umframt løgmans-

Men alt í alt eitt gott til-tak og eitt gott hugskot frá lögmanni, um tað tók hon-um hálfvimta ár at koma so langt. Men eg haldi tíverri ikki, at byrjanin boðar frá einum heilt blonkum papp-íri. Pappírið er bert blankt, um báðar síðurnar eru blankar.

Annars

góðan arbeidshug.

skrivstovuna umboðast. Hetta kan ikki annað enn geva eina slagsíðu, har løn-takararnir verða undirum-boðaðir. Eg taki tað fyri givið, at umboðini fyri ráð-ini heldur halla til arbeiðs-gevarasiðuna enn løntak-arasiðuna, serliga soleiðis sum politiska vektin liggur í sitandi samgongu. Neyvan fer eitt nú figgjarmálaráðið at tala søk løntakaranna.

Men alt í alt eitt gott til-tak og eitt gott hugskot frá lögmanni, um tað tók hon-um hálfvimta ár at koma so langt. Men eg haldi tíverri ikki, at byrjanin boðar frá einum heilt blonkum papp-íri. Pappírið er bert blankt, um báðar síðurnar eru blankar. Men tað fara løn-takaraumboðini uttan iva at gera vart við.

Annars

góðan arbeidshug.

pilotprojekt. Hetta tekur tú sjálvsagt eisini fult undir við.

Uppskot:

- Smyrlí siglir bert 2 túrar til Suðuroynna um vik-una
- Tað er ikki loyvt at koyra til og frá Vest-

manna við privatbili í vikuskiftinum

- Tak er ikki loyvt at koyra við privatbili úr Vestmanna eftir kl. 18.00 allar dagar í vik-uni
- Vinnulívið í Vestmanna verður lagt stilt í viku-

skiftinum. Tó er SEV undantikið.

Vælgagnist.

Eg haldi ikki, at Føroyar eru eitt **Lortaland**, men at her búgva **ørvítisknokkar**, tað kann eg taka undir við.